

להבין מה שאמרו בווהר מאן פני האדון הוי'

ביאור בדרך אפשר

1 כפי שכתוב על נשמות דאצילות ב'אגרת הקודש' שבתיבא סימן כ': "אך אינן
 2 אלוקות ממש לברוא יש מאין, מאחר שכבר יצאו ונפרדו מהכלים דעשר
 3 ספירות" וְהֵם הנשמות דאצילות הַנְקָרָאוֹת "אֲחִים וְרַעִים"
 4 לְזַעֲרֵי־אֲנָפִין⁷ כשם שבאדם המידות 'נולדות' מהשכל (ולכן חכמה-
 5 ובינה נקראו בתורת הקבלה אביואם),
 6 כך גם באצילות, 'לידת' המידות,
 7 בחינת ז"א, היא מהמוחין העליונים,
 8 ולכן החכמה והבינה שלמעלה נקראות
 9 אב ואם, והנשמות דאצילות הם 'אחים'
 10 למידות העליונות, כי גם הנשמות
 11 'נולדו' ונתהוו מהמוחין העליונים
 12 (ובלשון תורת הקבלה: מ"יחוד אבא-
 13 ואמא דאצילות") כמו המידות, ומאחר
 14 שה'הורים' של הנשמות הם ה'הורים'
 15 של המידות (ז"א), נמצא שלזעיר-
 16 אנפין דאצילות, ולנשמות - יש
 17 'הורים' משותפים, כביכול, ולכן ראוי
 18 לקרוא לנשמות דאצילות 'אחים'.
 19 והחלוק שָׁבִין הנשמות
 20 דאצילות (שְׁנֵקָרָאוֹת "אֲחִים
 21 וְרַעִים" לְזַעֲרֵי־אֲנָפִין)
 22 לְנִשְׁמוֹת כְּמוֹ שֶׁהֵם בְּעוֹלָם
 23 הַבְּרִיאָה הוּא, שְׁנִשְׁמָה
 24 דאצילות לא תוכל לסבל כל
 25 דְּבָר רַע, לְפִי שֶׁבְּעוֹלָם
 26 הָאֲצִילוֹת אֵין רַע כְּלָל, כְּמוֹ
 27 שְׁתּוֹב⁸ לא יגורף רע, וְהִנְנוּ,
 28 שְׁעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הוּא אֱלֻקוֹת
 29 מִמֶּשׁ, וְאֵין בְּאֱלֻקוֹת שׁוֹם
 30 תְּעוּבוֹת רַע חִס־וְשְׁלוֹם. לכן
 31 מייחסים לעולם האצילות את הפסוק
 32 ילא יגורף רע, כי הספירות שבו הן
 33 אלוקות ממש, ומוכן שבאלוקות
 34 ממש, היינו כאשר יש גילוי אלוקות ללא כל העלם והסתר, אין שום נתינת
 35 מקום לרע כלשהו וְלָכֵן מְצִינּוּ בְּדוֹד הַמֶּלֶךְ שְׁבִשְׁעַת מְעִשָּׁה
 36 הַחֲטָא נִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ שְׂכִינָה כו'⁹ כיוון שלרוד המלך הייתה נשמה
 37 גבוהה מאד, הרי בעצם הוא לא היה שייך לחטא, שהרי היה דבוק באלוקות
 38 תמיד ולא הייתה שום אפשרות שיחטא, ורק כאשר באופן יוצא מן הכלל
 39 נסתלקה ממנו שכינה, נוצרה אפשרות שיחטא (ולכן לאחר החטא ביקש דוד
 40 מהקדוש-ברוך-הוא "השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני", היינו
 41 שהשכינה תשוב ותשרה עליו), אבל בעולם האצילות אין מקום לרע כלל.

ביאור בדרך אפשר

42 מֵה־שְׂאִי־בֵן כְּאֲשֶׁר הִכַּח הָאֱלֹקִי מִסְתַּתֵּר בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה
 43 כדי שתוכל להיות בריאה של נבראים (רוחניים כפי שהם בעולם הבריאה או
 44 גשמיים כפי שהם בעולם העשייה, לאחר הסתר נוסף של האור האלוקי) אֲזִי
 45 יֵשׁ בּוֹ כִּכּוּחַ הָאֱלֹקִי תְּעוּבוֹת רַע, שְׁמַעוּטוֹ רַע¹⁰ כמובא בספרי
 46 קבלה שעולם הבריאה רובו טוב
 47 ומיעוטו רע, ובעולם העשייה רובו רע
 48 ומיעוטו טוב, וְאֲזִי כאשר האור
 49 האלוקי נסתר ועלם שִׁיף עֲנִין שֶׁל
 50 חֲטָא, שְׁזָהוּ מֵה שְׁנֵאָמַר¹¹
 51 וְנִפְשׁ כִּי תַחֲטָא, "נִפְשׁ"
 52 דִּיקָא, שכן לנשמה יש כמה שמות,
 53 שכל אחד מהם מתייחס לדרגה אחרת,
 54 ורק בבחינה הנקראת "נפש" שהיא
 55 דרגה נמוכה ביחס לדרגות האחרות
 56 שְׁהִיא - הנפש - מְעוֹלָמוֹת
 57 בְּרִיאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיָה וְלֹא
 58 מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת ואילו בנשמות
 59 דאצילות לא ייתכן חטא.
 60 ג) וְהִנֵּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי
 61 הָיָה נִשְׁמָה דאצילות¹², וְכִיּוֹן
 62 שְׁבַחֲיִנַת הָאֲצִילוֹת הוּא
 63 אֱלֻקוֹת מִמֶּשׁ, וְלָכֵן הָיָה יָכוֹל
 64 רַשְׁבִּי לומר על עצמו "אָנָּא
 65 סִימְנָא בְּעֵלְמָא"¹³, אני אינני
 66 מציאות עצמאית, ואין לי שום תחושת
 67 ישות כלשהי, אלא אני רק סימן
 68 למציאותו של הקדוש-ברוך-הוא
 69 וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה בְּהַתְּפָאָרוֹת
 70 וְרוּמְמוֹת עֲצֻמוֹתוֹ בְּמָאֵד
 71 מָאֵד, וכן מציינו בווהר עוד ביטויים
 72 דומים לזה שאמר רבי שמעון בר יוחאי
 73 על עצמו, בהם לכאורה הוא מפאר
 74 ומרומם את עצמו במידה גדולה
 75 ועצומה, כמו למשל הביטוי המפורסם שאמר על עצמו "בחד קטירא
 76 איתקטנא, ביה אחידא, ביה להיטא" - אני קטור עם הקדוש-ברוך-הוא
 77 בקשר אחד, בו אני אחוז ובו אני להוט ובווער, אָף שְׂאִין זֶה מְדַרְכִּי
 78 הַצִּדִּיקִים, ולכאורה תמוה: מה פשר הדבר שרשב"י אמר על עצמו כאלה
 79 שְׁבָחִים מופלאים, והרי אין זה מדרכי הצדיקים הנוהגים, כמובן, בענווה רבה
 80 ואינם מפארים את עצמם? כִּי עֲנִין זֶה אֵינוֹ רוּמְמוֹת וְהַתְּנַשְׂאוֹת
 81 עֲצֻמוֹ, פִּי־אִם רוּמְמוֹת וְהַתְּנַשְׂאוֹת הָאֱלֻקוֹת. התשובה לשאלה
 82 היא שרשב"י היה בְּטָל לאלוקות בתכלית הביטול ולא היה מציאות עצמית

(7) ראה לקו"ת שה"ש יט, סע"ב ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קיד, ד ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך. (8) תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, ג. ובכ"מ. (9) ראה סנהדרין קז, א. (10) ע"ח שער מב פ"ד. שער מז פ"ד. לקו"ת במדבר שם, ד. ובכ"מ. (11) ויקרא ה, א. (12) רמ"ז לזח"ג צד, ב. לקו"ת שה"ש שם. ובכ"מ. (13) זח"א רכה, א.